

Bouwkundige staat van stuw Junne dit jaar onderzocht

Waterschap Vechtstromen gaat deze zomer de stuw in de Overijsselse Vecht bij Junne inspecteren. Hiervoor gaan we onder andere gespecialiseerde duikers inzetten. Uit de inspectie moet duidelijk worden wat de bouwkundige staat is van het meer dan een eeuw oude bouwwerk en haar fundering. Op basis van de inspectieresultaten nemen we een besluit over wat ons te doen staat om de stuw veilig te houden en toekomstbestendig te maken.

Een goed beeld vormen van hoe de stuw erbij ligt

Voor de inspectie met duikers hebben we een bedrijf in de arm genomen dat is gespecialiseerd in onderwaterinspecties. De inspectie vindt plaats op een moment dat de Vecht weinig water afvoert en zonder dat een droogzetting nodig is. Voor de inspectie moeten de drie kleppen van de stuw in de hoogste stand worden gezet, zodat er geen water over de stuw gaat. Het water van de Vecht stroomt in de tussentijd ongestoord door de nevengeul. We houden ons bij de inspectie ook aan natuurwetgeving. Daarom laten we opnieuw een ecologische check uitvoeren en starten we pas met de inspectie zodra de regelgeving met betrekking tot flora en fauna dit toelaat.

De inspectie duurt naar verwachting 3 tot 4 weken. Daarna worden de verkregen gegevens en monsters uit de fundering verwerkt en kan een beeld worden gevormd van hoe de stuw erbij ligt. Op basis daarvan bekijken we welke vervolgstappen nodig zijn.

Permanente droogzetvoorziening nog steeds een optie

Het waterschap wil een permanente droogzetvoorziening bij de stuw bouwen. Daarmee kan de stuw eenvoudig worden drooggezet wanneer dat gewenst is. Bijvoorbeeld bij herstelwerk aan de stuw of bij nieuwbouw, bij herstelwerk aan of rond de fundering of bij onvoorziene onderwatercalamiteiten aan de stuw.

De procedure om deze permanente droogzetvoorziening te mogen bouwen loopt nog. We gaven eerder aan dat we niet met bouwwerkzaamheden beginnen zolang die procedure loopt. Dat blijft zo. De noodzaak om via een inspectie helder te krijgen hoe de stuw erbij ligt wordt echter steeds groter. Daarom kiest het waterschap nu voor een inspectie via duikers.

Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden

Wanneer we de inspectieresultaten hebben, kunnen we beoordelen wat er aan de stuw moet gebeuren en kan een tijdsplan worden uitgezet. De verwachting is dat werkzaamheden op zijn vroegst medio 2024 beginnen. In de tussentijd heeft de stuw regulier onderhoud nodig om goed en dus veilig te kunnen functioneren. Daarom reviseren we dit jaar de cilinders die de drie in hoogte verstelbare kleppen van de stuw aansturen. De cilinders werken niet meer naar behoren en het waterschap wil dit oplossen voor het begin van het hoogwaterseizoen komend najaar.

Contact met u belangrijk

De inspectie door duikers wordt naar verwachting deze zomer uitgevoerd zodra er geen ecologische belemmeringen zijn. We vinden het belangrijk om goed met u in contact te blijven over de werkzaamheden die we bij de stuw uitvoeren. Voordat we gaan inspecteren informeren we u daarom met een nieuwsbrief over het exacte moment en wat u merkt van de inspectie. Heeft u in de tussentijd vragen? Neem dan contact op met Wieke Wisselink, omgevingsmanager. Zie contactgegevens elders op website.

Q&A (als reactie op vragen van media, omwonenden/ andere betrokkenen). Ook op website onder 'veelgestelde vragen'?

- **Wat is er veranderd waardoor WVS nu met duikers stuw Junne gaat inspecteren?**
Het vergunningverleningsproces rond de permanente droogzetvoorziening loopt sinds 2020 en we weten niet hoe lang dit nog duurt. We weten nu niet wat de staat van de stuw is. We willen niet onbepaalde tijd wachten met de inspectie en maatregelen die daar eventueel uit voort komen om de stuw toekomstbestendig te maken.
- **Waarom is enkele jaren terug niet gekozen voor deze vorm van inspectie? Dan was de stuw al lang geïnspecteerd.**
Omdat het nu, vanwege de procedures, te lang duurt om de inspectie met droogzetting uit te voeren, zijn we op zoek gegaan naar mogelijkheden voor een inspectie zonder droogzetting. We hebben hiervoor een bedrijf gevonden, waarvan we weten dat deze een goed beeld van de situatie krijgt om in ieder geval duidelijkheid te krijgen over de keuze renovatie of nieuwbouw. Het kan nog steeds betekenen dat we niet alle onderdelen goed kunnen inspecteren zonder droogzetting, dan zullen we alsnog met droogzetting de stuw verder moeten inspecteren.
- **Heeft waterschap niet onnodig geld verkwist door nu pas met deze vorm van inspectie te komen? Twee jaar geleden is al veel geld uitgegeven aan start bouw droogzetvoorziening?**
De bouw droogzetvoorziening is gestaakt door de procedures rondom de vergunningen. Het bestuur heeft besloten om geen verdere bouwactiviteiten rondom de permanente droogzetvoorziening uit te voeren voordat deze procedures zijn afgerond. Vanaf dat moment zijn geen werkzaamheden uitgevoerd.
- **Is er budget voor deze inspectie? Al met al valt het totaal (inspectie en bouw droogzetvoorziening) duurder uit dan eerst bedacht?**
Er is budget beschikbaar voor inspectie, dit past in het huidige budget voor inspectie en bouw droogzetvoorziening.
- **Is deze vorm van inspectie (met duikers) duurder dan inspectie met een droogzetvoorziening?**
Nee, deze vorm van inspectie is goedkoper omdat er geen droogzetvoorziening nodig is. De mogelijkheden van deze vorm van inspecteren zijn iets meer beperkt, maar de informatie die we willen verzamelen kan op deze wijze goed worden verkregen.
- **Is voor de inspectie een vergunning nodig?**
Voor de inspectie heeft het waterschap geen vergunning nodig. De werkzaamheden vallen onder regulier onderhoud van de stuw. De inspectie leidt ook niet tot enige wijziging van de stuw, het is puur bedoeld om de staat van de stuw nader te bepalen. We voeren van tevoren wel een ecologische check uit om er zeker van te zijn dat we flora en fauna niet onnodig verstoren.
- **Wat ziet de omgeving van de inspectie?**
Tijdens de inspectie ligt er een ponton tegen de stuw, wisselend stroomopwaarts en stroomafwaarts van de stuw. De duikers hebben een ponton nodig om te kunnen werken en benodigde gereedschappen en materialen bij de hand te hebben. Naast de stuw zal een kraan staan om materialen op het ponton te zetten of er af te halen. Meer informatie over de werkzaamheden en wat u hiervan ziet en merkt, delen we ruim voor aanvang van de werkzaamheden.

- **Is de brug over de stuw afgesloten tijdens de inspectie?**
De brug over de stuw zal niet of nauwelijks afgesloten worden. Een afsluiting zal hooguit van beperkte duur zijn en tijdig worden aangekondigd.
- **Wordt de stuw gerenoveerd of moet er een nieuwe stuw komen?**
De inspectie moet duidelijkheid geven over de technische staat van de stuw. We gaan de uitkomsten bekijken en op basis daarvan nemen we een besluit over wat er nodig is. We houden alle scenario's open.
- **Wanneer begint WVS met de renovatie of nieuwbouw?**
Wanneer renovatie aan de orde is, dan hopen we dit in 2024 te kunnen doen. Eventuele nieuwbouw vraagt om een uitgebreide voorbereiding op alle vlakken. We kunnen op dit moment nog niet inschatten wanneer we daarmee zouden kunnen beginnen.
- **Wat doen gemeente en waterschap met de inspectieresultaten in relatie tot de brug? Kan dit leiden tot een nieuw besluit van de gemeente over de brug?**
De brug, cq de bouw van een nieuwe brug is een aangelegenheid van de gemeente Ommen. Zij heeft daar in 2018/2019 onderzoek naar laten doen. Dit onderzoek is terug te vinden op www.vechtstromen.nl/projecten/actuele-projecten/stuw-junne/. We delen de uitkomsten van de inspectie van de stuw met de gemeente.

Revisie cilinders

- **Is voor het reviseren van de cilinders een vergunning nodig?**
Voor de revisie van de cilinders is geen vergunning nodig. De werkzaamheden vallen onder regulier onderhoud van de stuw. We voeren van tevoren wel een ecologische check uit om er zeker van te zijn dat we flora en fauna niet onnodig verstoren.
- **Wat houdt de revisie in?**
Revisie houdt in dat we de versleten onderdelen in de cilinders vervangen voor nieuwe onderdelen. Voor de revisie worden de cilinders één voor één tijdelijk van de stuw verwijderd en elders gereviseerd. We doen dit op het moment dat het water in de Vecht laag staat. De stuw kan dan prima functioneren met minder dan drie kleppen. Bovendien gaat de afvoer in de zomer veelal uitsluitend door de nevengeul en niet over de stuw.
- **Wanneer vinden de revisie werkzaamheden plaats en hoe lang duurt het?**
In totaal duren de werkzaamheden ongeveer 15 weken. Per cilinder 5 weken.
- **Wat merken omwonenden van de revisie?**
De revisie van de cilinders vindt plaats bij een gespecialiseerd bedrijf. Het verwijderen en terugplaatsen van de cilinders door middel van een kraanwagen is het enige dat zichtbaar is. Hier zit telkens vijf weken tussen omdat één cilinder per keer wordt gereviseerd. De weg is tijdelijk afgesloten door de kraan. De data en momenten dat de weg is afgesloten worden nog bekend gemaakt via een nieuwsbrief.

De Q&A's hieronder plaatsen we niet op de website maar gebruiken we voor het beantwoorden van vragen

- **Gaat het waterschap de cilinders nu reviseren en ze later vervangen voor een ander systeem met tandheugels? (deze info is al gedeeld in de buurt)**

Dit klopt. Bij Junne, maar ook bij onze andere stuwen, hebben we ervaren dat een systeem met hydraulische cilinders storingsgevoeliger is en meer onderhoud nodig heeft dan een systeem met tandheugels. Een tandheugel is een rechthoekige staaf die aan één kant tanden heeft. De staaf zit vast aan de kleppen van de stuw. Met een elektrisch aangedreven tandwiel dat in de tanden van de staaf grijpt, kunnen we de kleppen bedienen. Deze techniek is robuust en betrouwbaar.

Een voordeel van tandheugeltechniek is dat er, in tegenstelling tot hydraulische cilinders, geen olie nodig is voor de aandrijving. Bij een storing aan hydraulische cilinders (lekkage of slangbreuk), is de kans reëel dat er olie in het oppervlakte water komt. Bij een elektro-mechanische aansturing bestaat de kans daarop nauwelijks.

- **Waarom nu reviseren en later alsnog de cilinders vervangen?**

De staat van de cilinders is dusdanig dat wij het niet verantwoord vinden om er nog een hoogwaterseizoen mee door te gaan. Tijdens het hoogwaterseizoen kan gedurende een langere periode veel druk staan op de kleppen van de stuw en daarmee op de cilinders. We willen niet het risico lopen dat daardoor cilinders uitvallen, waardoor we een klep niet kunnen bedienen. Daarom kiezen we ervoor om de cilinders nog in 2023 te reviseren ondanks de geplande vervanging van de cilinders door een tandheugelconstructie. Uit de inspectie van de stuw moet eerst blijken wat de levensduur van de stuwconstructie, incl. een renovatie, nog is, voordat er een tandheugelconstructie op geplaatst wordt.

- **Maakt zo'n tandheugelsysteem veel geluid? (t.o.v. de cilinders)**

Ten opzichte van de cilinders is er geen verschil in geluid. De tandheugels worden elektrisch aangedreven en de tandwielen lopen zo langzaam dat het geproduceerde geluid slechts op zeer kleine afstand (tot ca. 1 meter) hoorbaar is.